

Szerkesztői iroda:
Streintz és Eschenlohr
könyvnyomdája.
Csak bérmentes levelek
fogadtatnak el.
Kéziratok vissza nem
küldetnek.

Előfizetési díj
vidékre postán vagy hely-
ben házhoz hordva:
Egész évre . . . . 8.—
Félévre . . . . . 4.—
Negyedévre . . . . 2.—

BAJAI FIGYELŐ

politikai hetilap.

Kiadó-hivatal:
Streintz és Eschenlohr
könyvnyomdája
B ó d o g - t é r .

HIRDETÉSI DIJAK:

Egy 3 hasábos petit sor egy-
szeri megjelenésért 10 kr., 3-
szori 8 kr., 10-szerért 6 kr. fi-
zerendő. — Minden hirdetés
után 30 kr. bélyegdíj jár.
A nyitlér 1 petit sora 12 kr
A hirdetési díj előre fizetendő.

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Magyarország polgáraihoz.

Polgártársak!

Az országgyűlés vége felé közeledik.

Nemsokára ismét hivatva lesz a nemzet,
hogy választói szavazatát mérlegbe vetve, dönt-
sön sorsa felett.

Döntsön a felett: vajjon akarja-e tovább is
néma megadással tünni, alétlan tespedő, aláren-
delt, idegen érdekekre kiaknázott helyzetét; fenn
akarja-e tovább is tartani azt a közjogi viszonyt
s azt a politikai rendszert, melynek hazánk e
sanyaru helyzete okszerű következménye . . . Vagy
akarja-e? hogy Magyarország szabad és virág-
zó népek legyen szabad, független hazája, „hogy
szellemi s anyagi erőit, saját belátása szerint,
saját céljaira fordíthassa és önmaga rendelkez-
zék, idegen befolyástól menten, vére és vagyona
felett.

Ha akarja ezt a nemzet, ha akarja lelkesed-
déssel és kitartással, ha minden választó azon
tudattal gyakorolja alkotmányos jogát, hogy az
ő szaván is hazája sorsa függ: a kedvező siker
el nem maradhat.

És hogy ez ne maradjon el, erre mindin-
kébb égető szükség van.

Évek óta — mindig hangosabb panaszszal
ugyan — de erélytelen megadással haladt az
ország, ezredéves történelme által kijelölt termé-
szetes irányával ellentétes irányban, . . . a lej-
tőn lefelé.

Ma már a lejtő szélén állunk.

A helyett, hogy kibontakoztunk volna azon
kötelékekből, melyek a nemzet tevékenységét és
szabad elhatározását, legéletbevágóbb ügyeiben,
lenyűgözték: évről-évre szorosabbra vonattak
azok, évről-évre hathatósabb befolyás biztosítat-
tatt idegen érdekeknek!

A helyett, hogy az 1867-iki alap első lé-
péssé lett volna — mint sokan hitték — arra,
hogy a nemzet önrendelkezési jogának teljes bir-
tokába jusson, miről pedig nemzet, állami léte
megsemmisítése nélkül, soha le nem mondhat:
első lépés volt a lejtőn lefelé, a jogfeladások első
láncszeme.

Nyomasztó, a nemzeti érdekek védelmét
megzsibbasztó sulya alatt, akadálytalanul érvé-
nyesültek idegen nagyhatalmi célok; az adó-
sági s adóteher óriásilag növekedett: iparunk és
kereskedelmünk magas védvámokkal védett idegen
ipar és kereskedelem korlátlan versenyének odadob-
va, virágzásra nem juthat; a pénzügyi kezelés
vezérelve, a merev kincstári érdek s a nép el-
viselhetetlen terhei daczára, beligazgatástól, igaz-
ságszolgáltatástól, reformok létesítésétől meg-
vonva a közös terhek miatt, a legszükségeseb-
bek!

E káros politikai rendszer fenntartása csak
az által válván lehetségessé, hogy annak fenntar-
tására a hatalom minden eszköze alkalmaztatott
s a rendszer nyomása alatt terjedő elszegénye-
dés is felhasználott: ezen politikai rendszer
nyomása folytán mindinkább lazultak a politi-
kai és társadalmi erkölcsök; a közsabadságok
kat állami gyámkodás bénítja meg, jóllét és gya-
rapodás helyett terjed az elszegényedés; szapo-
rodnak a fajharcz tünetei; felüti fejét minden
oldalról a szabadelvű haladás elleni törekvés,
egészségtelen szenvedélyek homályosítják el a
nemzet közzellemét; a hatalomszóra gépiesen
döntő többség uralma alatt súlygyal a parlament
tekintélye; és mindinkább terjedt a nemzetben
a vigasztalan állapotból fakadt csüggedés és kö-
zöny.

Polgártársak!

Az országgyűlési függetlenségi párt rendü-
letlenül el van határozva ezen, nemzeti létünket
életgyökereiben fenyegető politikai rendszer el-
len, tovább is lankadatlanul küzdeni.

El annyival inkább, mert hazánk állapota,
azokat is, kik az ország megerősödését az 1867.
évi közjogi alapon lehetőnek vélték, eléggé meg-
győzhette, hogy az, ezen alapon lehetetlen; mert
ezen alap vaskövetkezetességgel terni meg ke-
serű gyümölcseit.

Az országgyűlési függetlenségi párt, hazánk
e helyzetében kötelességének ismeri, ismételten
fölemelni szavát, ismételten hivatkozni azon
alapelvekre, melyek küzdelmében vezérlik és rá-
mztatva arra, hogy bajaink főoka, hazánk önál-
lásának hiányában fekszik: figyelmeztetni, hogy
minden ami a figyelmet erről elterelhetné, ve-
szélyes s a jelenlegi politikai rendszer fentartá-
sát mozdítja elő.

Kötelességének ismeri egyszersmind, egyes
fontosabb kérdésekre nézve, közelebbről megje-
lőlni álláspontját.

A magasztos cél, melyért küzdünk, a ve-
zérelv, mely zászlónk jelszava:

hogy Magyarország legyen önálló, függet-
len magyar állam, mely minden idegen beavat-
kozástól menten intézze minden ügyeit; mely
teljes önállósággal bírjon, a polgári közigazga-
táson kívül, a hadügy, pénzügy, nemzetközi vi-
szonyok és közgazdaság minden ügyében.

Ez alapon: ragaszkodunk ahhoz, hogy le-
gyen hazánknak saját hadserege.

Ragaszkodunk azon alapelveinkhöz, hogy
intézményeink az egyenlő jogok és kötelességek
elvére fektetve, a szabadság és valódi szabadel-
vű haladás szellemében, a nemzet szellemének s
anyagi jólléte követelményeinek megfelelőleg fej-
lesztessenek.

Kívánjuk, hogy legyen hazánk nemzetisé-
gei közt, a művelődésben való szabad verseny,
alkotmány és polgári jogok terén teljes joga-
gyenlőség, de követeljük, egyszersmind annak
fenntartását, mi ezredéves multunk vívmányaként,
Magyarország, magyar államiságának köve-
telménye.

Ragaszkodunk ahhoz, hogy a magyar ál-
lam jogos követelményei érvényesítenek, a
magyar birodalom horvát-szlavonországi részei-
vel szemben.

Es midőn ezuttal is határozottan kárhoztat-
juk a jelen kormányzati rendszer azon magatar-
tását s eljárását, mely a magyar birodalom e
részeinek jellemlegi állapotára vezetett: kijelent-
jük egyszersmind, hogy a társországokkal való
viszony javulásának is, állami önállóságunkban
látjuk fő biztosítékát; kijelentjük, hogy hajlan-
dók vagyunk velök, a közös történelmünkben
gyökerező testvéries viszonyt fenntartani s ápol-
ni, de semmiesetre sem fengedjük, hogy Fiumé-
nak az anyaországhoz tartozása kérdés tárgya-
vá tétessék.

Kijelentjük továbbá, hogy a mennyiben a
horvát-szlavon részek, Magyarország annyi áldo-
zata daczára, tovább is koczkatatnák maguk-
tartásuk által hazánk érdekeit és a testvéri kéz-
nyújtásra tovább is gyűlölet volna a válasz:
követelni fogjuk a velök fennálló kiegyezésnek
oly megváltoztatását, hogy a magyar állam ér-
dekei biztosítva legyenek.

Közigazgatásunkra nézve, ragaszkodunk ah-
hoz, hogy az önkormányzati alapon nyugodjék
és bírja szervezetében, helyes működés mellett,
az egyéni és polgári szabadság biztosítékait.

Kívánjuk, hogy a vallászabadság akként
valósuljon, hogy az állam létfeltételeibe ne üt-
közzék és hogy a szabad vallások hívei kellő-
leg szervezkedjenek.

Pénzügyi téren, törekszünk a terhek enyhíté-
sére.

Előttünk áll ugyan a szomorú tény, hogy
a jelen politikai rendszer egyrészt terhes kö-
telezettségeket teremtett, másrészt kimeríté a
nemzeti vagyon minden forrását, de ezek daczár-

ra is tetemes enyhülést hoz, ha hazánk elnyer-
önállása kelleit, s ezzel lehetővé teszi a köz-
vetett adóknak saját érdektünkben való kihasz-
nálását.

Midőn tehát erre törekszünk, törekvésünk
egyszersmind az, hogy mellőztetvén a kincstári
érdek egyoldalú előtérbe állítása, a közgazda-
sági helyzet javítása tegye könnyebben elvisel-
hetőkké a terheket s a behajtásnál zaklatás és
visszaélésektől lehetőleg óvassék meg az adózó.

Igazságszolgáltatásunk kellő szervezését és
rendezését elsőrendű feladatnak ismerjük és kö-
veteljük különösen, hogy a mai közjogi állapot
és politikai rendszert helytelen védelemben ré-
szesítő büntető törvénykönyv revidáltssék és
mielőbb szerveztessék, az esküdtszéki intézmény
alapján, a bűnvádi eljárás.

Közgazdaságunk felvirágzásának szintén első
s elengedhetlen feltétele a gazdasági önállás.

Ipar, kereskedelem és mezőgazdaság egya-
ránt megkövetelik, hogy legyen külön vámtérü-
letünk, hogy legyen önálló, egészséges hitelszer-
vezetünk, önálló jegybankunk és hogy nemzet-
közi viszonyainkban saját képviselőink gondoz-
zák saját érdekeinket.

Midőn ezekre törekszünk, ragaszkodunk egy-
szersmind e téren egyebekben is az 1848-ik év
vívmányaihoz s az akkor diadalra jutott elvek
alapján való további fejlődéshez.

Az ősiség eltörlése által érvényre jutott
szabad rendelkezési elv, a szabad munka és sza-
bad föld, az üdvös haladás biztosítékai.

Elismerjük azonban, hogy nincs ezekkel
ellentétben az ipar kellő szervezése és kívánjuk
a társulás kötelező voltát s az iparüzésre való
képesítést; valamint elismerjük s kívánjuk, hogy
a föld kényszer-eladásánál, biztosítassék az embe-
rieség követelménye.

Ezek azon alapelvek, melyek bennünket
vezetnek.

Ezekben igyekeztünk, egyes kérdésekre néz-
ve, álláspontunkat közelebbről is megjelölni.

Van azonban még egy kérdés, melyről ez
alkalommal nyilatkozunk kell.

E kérdés a kedélyeket izgalomban tartja
és megoldást követel.

Ez: a zsidóság kérdése.

Tagadhatlan hogy ez oly kérdés, mely a
történelem tanúságaként, nemcsak létezett min-
den korban, hanem időről időre, az adott visz-
nyok szerint, el is mégesedett.

Tagadhatlan, hogy gazdasági helyzetünk
sanyarú volta, a zsidóság egyoldalú fejlődése,
egy részének a kor és nemzeti szellemhez si-
mulni vonakodó irányzata, másrésztől, hogy
mindenkor alkalmazkodni igyekezik a létező
hatalomhoz: alkalmasak voltak anyagot nyújtani
ahoz, hogy e kérdés nálunk is elmérgesedjék.

De hogy ez oly alakban lépett fel, mint
tapasztaltuk: annak főoka szintén azon politikai
rendszerben fekszik, mely a függő és szomorú
gazdasági helyzetet s a hatalom mesterkélte fen-
tartását eredményezte s a mely elmulasztotta a
hazai zsidóság rendezetlen helyzetét tisztázni s
a zsidókérdésnek az emancipáció után, megol-
datlanul maradt részeit megoldani.

Erős meggyőződésünk, hogy ezen kérdésből
felmerült bajoknak is, első és főorvosszere, Ma-
gyarország állami és közgazdasági önállásának
helyreállítása.

Addig is azonban, míg ez bekövetkeznék,
sürgősen szükségesnek tartjuk, hogy részben az
1848-iki nemzetgyűlés által e tárgyban tett ki-
jelentések nyomán haladva, részint a környező
államokban azóta beállott viszonyokat figyelem-
be véve, a következő intézkedések tétessenek:

1. Minthogy a zsidóságnak, mint vallásfe-
lekezetnek helyzete, maig sincs azon színvona-
lon, melyen egyenlővé tehető volna a többi fele-

kezetekkel: szólítsák fel a hazai zsidóság, hogy nyilatkoztassa ki kellő határozottsággal hitágazatait, reformálja s esetleg szüntesse meg a korunkkal s a jelen társadalommal össze nem férő szokásait és ezek eszközzése végett tartson országos zsinatot. Lépjen, most már egyenlő polgári s politikai jogok talaján, az 1846-ik évi zsidó nagygyűlés nyomdokaiba és törekedjék a magyar nemzetével egyenlő történelmi s közérkösi alapra helyezkedni.

2. Szervezze a zsidóság, a kor jogos kívánalmainak megfelelőleg egyházát és hitközségeit, az utóbbiakat egyszersmind tekintettel az anyakönyvek helyes vezetésének igényeire.

3. Rendezze és fejlessze kebelében a közoktatást, a rabbi-képzéstől kezdve, az oktatás minden fokán, magyar nemzeti szellemben.

4. Akadályoztassék meg a külföldi zsidóság beözönlése, a telepedés föltételeinek szigorubbá tétele által, sőt a beköltözésnek bizonyos időre való megtiltása által is.

Ezek szerint tehát addig is, míg a közgazdasági önállással bekövetkeznék a teljesebb és gyökeres orvoslás, határozottan követelnünk kell, hogy legalább ezen intézkedések, melyek nagy részének üdvös hatása, a hazai zsidóság magatartásától is függ, haladéktalanul megtörténjenek.

Ha meg nem történnek, ha elodáztatnak, azok, kikről létesítések függött, fogják viselni a felelősséget, az ebből eredő súlyos társadalmi és politikai következményekért.

Polgártársak! Megjelöltük ezzel álláspontunkat ezen kérdésben is.

Pontos és mélyreható e kérdés és megoldást követel.

De ne feledjétek, hogy a mire mindenképp föltökélni kell, a mi a zsidóüggyel kapcsolatos bajokat is orvosolni képes s a mit semmi körülmények közt nem szabad más törekvésnek alá rendelnünk, az: hazánk önálló állami létének, önrendelkezési jogának, szabad mozgásának megszerzése!

Ne feledjétek, hogy az, a ki öcsink megszentelt küzdelmének a magasztos célját hordja keblében, saját keble legnemesebb és legjogosabb vágya ellen cselekszik, ha a küzdelmet, melyet e ezél követel, más törekvésnek rendeli alá, ha az erélyt és kitartást, melyet e küzdelem kíván, más küzdelem támogatására fordítja.

Ne feledjétek, hogy a ki ezt teszi és a nép szenvedélyeit izgatva fel, a zsidókérdés keretébe, egészen idegen kérdéseket erőszakosan belevon: az árt a függetlenség ügyének és a jelenlegi politikai rendszernek tesz szolgálatot!

Igen! Magyarország függetlensége, önrendelkezési jogának teljessége az, a miért mindenképp föltökélni odaadó kitartással, kitartó lelkesedéssel, lelkesült erélyvel küzdenünk kell!

E jelszavak ragyognak a zászlón, melynek vezérlate alatt nemzetünk felvirágzása elérhető.

TÁRCZA.

A divat esztetikája.

Hát ilyen is létezik? kérdezi majd az a kedves olvasóm, ki a divatnak határozottan hadat izent, ki határozottan pálcát tör minden fölött, ami divatos, és a divatnak minden formáját rutnak, izléstelennek tartja.

Mert ily nők is léteznek ám!
A divat esztetikája? ... Hát ilyen is létezik, mondja majd az is, ki a divat istennőjének feltétlen hódolója, ki mindent mi divatos szépnek tart, ki a divatos hölgyek alatt érti csak a finom világot és kinek minden gondja a divatban tekszik.

És ime ez a két szélsőség jelöli meg legjobban a divat helyes irányát, mely az arany középuton tekszik.

Nem akarok buzdító szónoklatot tartani, hogy miként kell magunkat a divat igájába vetni, hogy annak rabszolgáivá változva, bábokká alacsonyítsuk magunkat, hanem böjti prédikációt sem akarok tartani arról, hogy miként kell a divatot megvetve és kinevetve, magunkat idomtalan ruhák által elcsúfítani, nem! Én a nők és divat közti helyes viszonyról szeretnék csevegni, nem pedig szélsőségeiről fecsegni. Mert hiszen szélsőség mindenben csak rút lehet, már pedig a divat feltétlen imádói is csak a szépet akarják elérni.

Igen, a divatnak első alapja a szép! És nagy külsőséget kell tenünk a divatos szép és a szép divat között. A divatos szép lehet a divat felfogása szerint szép, de elfogulatlan szempontból rút, a szép divat pedig az általános tetszetős izlésszerinti formákat és színeket öleli föl. Kant, a nagy német bölcsész azt állította, hogy szép az, ami érdek nélkül tetszik, a divatnak tehát meg kell felelni az általános izlésnek, s így nem szabad valamely divatot azért mert feltűnő vagy kirívó színű, vagy nagy arányú! Hanem meg kell felelni az abszolút szépségnek és az általános izlésnek, azaz a divatot nem szabad egyéni különczködésnek alavetni.

De bocsánat, önkénytelenül letértem az uról, melyen haldudni akartam. Hiszen én a nők és a divat közti viszonyt akartam körvonalozni.

Oh igen jól tudom, hogy a nők el fognak itélmi nézetemért, mert hiszen mindenki a saját álláspontját tartja helyesnek. A selyem és bársonyba burkolt divatbábok azt vetik majd szememre, hogy, hogy mertem a divatot avatlan kezekkel megsérteni; az ódsias szellemű, konzervatív nők pedig, kiknek állandó, változhatlan öltözködési módo-

E zászlót emeljük most is előttek.

E zászló követésére buzdítanak történelmünk legfényesebb lapjai, ennek követésére int az a meggyőződés, hogy nemzet, mely lemond állami-ságának föltételeiről, vagy elesügged az ezekért vívott küzdelemben, elveszti létjogát és megsemmisül.

Megnyilnak nemsokára a választások sorompói. Alkotmányos, törvényes küzdelemre hívunk fel benneteket és hisszük és reméljük, hogy zászlónk körül seregletek.

Áldja meg Isten hazánkat!
Kelt az országgyűlési függetlenségi pártnak január 30-án 1884. tartott értekezletéből.

Győrffy Géza, m. k., az országgyűlési függetlenségi párt jegyzője. Mócsány Lajos, m. k., az országgyűlési függetlenségi párt elnöke

Jankovich és Olay párbaja.

Az ügy előzményei teljesen ismeretesek olvasóink előtt. Olaynak a Kiegerl-féle sajtópör tárgyalásakor tett nyilatkozata szükségképen vonta maga után a közte s a főispán úr közt történt párbajt, melyről az „Egyetértés“ január 29-ki száma a következőket írja:

Jankovich Aurél főispán és Olay Lajos orsz. képviselő között ma délben kardpárbaj folyt le, folytatása és bevezetése am az összejövetelnek, mely a főispán s a képviselő közt az e hó 10-én tárgyalt Olay-Kiegerl-féle sajtópörből származott. Olay képviselő ugyanis panasza visszavonásakor kemény szavakban kelt ki azok ellen, a kik a sértő cikk íróját eszközül használták föl és mögéje bójták; fölemlíté e váddal illetve a bajai főispánt is. Jankovich főispán erre nyilatkozatot adott ki, melyben legkeményebb szavakkal utasította vissza az Olay által mondottakat. Ennek a vége az Olay képviselő részéről kihívás lett és a párbaj ma délben ment véghez egyik fővárosi vendéglő termében. Jankovich főispán segédei voltak: Horváth Gyula és Gaál Jenő, Olay részéről pedig Czírer Akos és Hentaller Lajos orsz. képviselők. A párbaj föltételei voltak: vívás harcztéptelenségig, végső kiürülésig. Az összejövetelénél Olay Lajos jelentéktelen sérülést kapott a homlokán, Jankovich Aurél pedig a mellén, de azért a harcztéptelenségig folyt tovább. Jankovich képzettebb vívó Olayt, kit a heveség és hirtelenség uralkodott; de a második összejövetelénél kardja mely sebet ejtett a főispán jobb kezén, míg a képviselőt csak ismét arczán érte kissé a fegyver hegye, ezen kívül vállán esett rövid vágás. Ezzel a párbajnak vége lett s a felek kéznjujva békültek ki. Jankovich főispán sebére a jelenlevő dr. Lisznyay Elemérnek több kötetet kellett tennie, de azért a gyógyulásból e örüláthatólag nem fog kelleul sok idő. E párbajra vonatkozólag a következő nyilatkozatok közlésére kértünk fel:

Nyilatkozat. Ni a fölirtottak kinyilatkoztatták, hogy a Jankovich Aurél főispán és Olay Lajos országos képviselő urak között felmerült ügy a mai napon lovagiasan elintéztetett. Budapest, január 28-án 1884. Jankovich Aurél részéről: Horváth Gyula s. k., Gaál Jenő s. k. Olay Lajos részéről: Czírer Akos s. k., Hentaller Lajos s. k.

Nyilatkozat. A Jankovich Aurél főispán ur és köztem felmerült ügy lovagiasan el lévén intézve, kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy Jankovich főispán urnak, mint lovagias férfúnak azon nyilatkozata után, hogy ő semmi intriga-be nem folyt, sem okom, sem jogom nincsen a felett kételkedni, hogy ő semmi oly üzembebe, sem közvetlen, sem közvetlenül be nem folyt, melyek egy lovagias, tisztességes ember jellemével össze nem férnek

és római nők, míg hazájoknak talpköve az erény volt, mindig az egyszerűben keresték a szépet, és innen van, hogy egyszerű lepelök zseniálisan összevetett fodraiban is annyi művészi szép, annyi nemes egyszerűség rejlik. És ezen körülményeül fogva a római nők évezredek óta fennmaradt szobrai, még mindig művészi szépet nyújtanak, mert divatjuk általános szép volt. Ha a mult század nőit látjuk ábrázolva, azok öltözetei ódsiasoknak, izléstelennek tünnek fel.

Pedig a divatnak épen úgy megvannak a maga epochái és stylusai, mint az építészetnek.

Az egyes századok, a saját szellemének megfelelő tárgyalagos divatot tüntetnek föl. Ki ne ismerne például a rokokó korszak fodros ranczait és bizarr formáit; ki ne látta volna a barokk izlés drasztikus a'kajait és hamis parókáit. Ezek epek úgy jellemzik az illető korszakot, mint a XVI. Lajos korabeli csillogó szingazdag divat az akkori erkölcsi telenséget és könnyelműséget jellemzi.

A divatnak két alapkellekéhez még harmadikat is állíthatunk föl: a czélszerűséget. A divat lehet szép és a mellett czélszerű, sőt igen sok divatfornában tényleg fel-leljük ezen feltételt. Természetes, hogy ebben rejlik egyszerűsége a divatnak az a kelleke is, hogy ne rútsa el a természet bájjait, hanem épen ellenkezőleg emelje azt ki, és diszítse. Hogy azonban itt is bizonyos mértéket kell megtartani, az magától érteődik, mert egyébként szintén átcsap a visszatetszőbe és feltűnőbe.

A divat egyes egymásután következő formái kölvnben, határozott haladást tüntetnek föl az izlés czélpontja felé, kivéven azon álhajtásokat, melyek rövid időre feltűnnek és épen ebből áll a divatbabság, hogy a divat rovására feláldozzuk az izlést.

Az izlés tehát, ha különczködésben nyilvánul, azaz nem felel meg az általános szépségnek, rútta válik. A húság és az izlés tehát: a szépet akarják elérni hogy ez által másban benyomást tegyünk. Alap-ly azonban, hogy valamely izlés és húság bizonyos fokig felel meg a szép fogalmának, úgy a divat is bizonyos fokig követve lehet tetszhető.

Sajnálattal kell azonban megállapítanunk, hogy az izlés elfajult, a húság kive között természetességéből, mert ma napig a bizarrt, feltűnőt és különczködőt szeretik a hölgyek. Nem azt veszik figyelembe, hogy mi az általános szép, egyénökhöz viszonyítva, az az nem azt nézik, mi illik jól nekik, hanem azt, mi fogja legjobban a járókelők szeméit reájok irányítani, nem törődve azval, hogy fog-e tetszeni vagy nem. Csak feltűnni, ez az elv. És ezen elv hódolásában tekszik a divatbabság.

Egészen másképp volt ez hajdanában. A régi görög

Budapest, 1884. jan. 28-án Olay Lajos s. k. országgyűlési képviselő.

E tudósítással a mi értesülésünk nagyban teljesen megegyez. E szerint a viaskodás igen rövid ideig tartott. Az első összejövetelénél Olay homlokán sebesült meg, ez azonban a viadal folytatását nem akadályozta. A további mérkőzésnél Olay orrán és vállán kapott egy-egy kis horzsolást, míg a főispán hasán könnyen, jobb kezén pedig súlyosan sebesült meg. A segédek közbeléptek s az orvosok konstataáltak, hogy Olay tovább vivhat, ellenben a főispán úr harcztéptelen s így a föltételek értelmében a párbaj be van fejezve. Ez a való tényállás. Ezzel szemben némelyek, nevezetesen pedig Latinovics Gábor kanonok és orsz. képviselő úr nem álltak hazug tartalmú süngönyöket küldeni Bajára. Kétségtelen, hogy csak igen fogyatékos érzékű ember fogja valamely lovagias elintézés erkölcsi értékét a szerint mérlegelni, hogy ki kapott súlyosabb sebet; annál jellemzőbb, a föltételek és nagyságos úrra, hogy e fogyatékos érzékűek nekány napi megévesztése kedvéért a rögtöni nyilvános meghazudtoltatásnak tette ki magát.

A párbajról magáról nincs mit szólnunk. Olay sértezt, a minővel Ivanovics, Szutrély és Drescher urakkal együtt a főispán urat Olay illette, tisztességes ember nem engedhet magán száradni. A főispán úr tisztességes és lovagias ember s alkalmat szerzett arra, hogy magának elégtételt szerezzen, a mit loyális ellenfele a legteljesebb mértékben meg is adott. Nagyon természetes, hogy Jankovich úr csak magáért verekedett s az által szerzett elégtétel mások kétségessé lett tisztességét nem rehabilitálja.

Hírek.

A tűzoltó bálon, melyet e hó 2-án szombaton este tartottak meg a „Bárány“ nagy termében, nem túlságosan nagy, de minden tekintetben díszes közösgé vett részt. A bálanya tisztét Pollerman Bertalan né úrnő teljesíté, kedves előzékeny modorával mindenkit lekötölte. A jelenlevő hölgyek közül tudósítók a következők neveit jegyezte föl: Császár Ferenczné, Geiger Károlyné, Horváth Jánosné, Leopold Jánosné, Milassin Zsigmondné, Nagy Antalné, Paukovics Ernőné, Pintér Ferenczné, Radány Gyuláné, Szutrély Lipótné, Wagner Ferenczné úrnők, továbbá Császár Leóna, Frankenberger nővérek, Milassin Ilona, Nagy Gizella, Paukovits Georgina és Vilma, Radány Gizella, Spitzer Anna és Olga, Szutrély Jolán, Ukasinosics Karolin k. a-ok és még többen. Minden dícséret illeti a rendezőseget, mely a teremnek igazán stylszerű feldíszítéséről gondoskodott. Egyáltalán a tűzoltók bálja nem csak jobban sikerült, mint a hogy a mi zilált társaséleti viszonyaink közt remélni lehetett, hanem — akadémiái kifejezéssel élve — „abszolút értékű“ mulatság volt.

Nyilatkozat. A „bajai nemzeti kaszinó“ kijelenti, mikép a f. évi január hó 10-én Budapesten tartott Olay Kiegerl-féle esküdtzéki tárgyaláskor magánvádló által tett azon kinyilvánítást — mintha fenemített Casinó Olay Lajos iránti elismerésből alakult volna s az ma is „Olay“ Casinó néven ismertetnék — a valónak meg nem felel; említtett Casinónak politikai czélja sem az alakuláskor nem volt, sem jelenleg nincs, az pusztán a zilált társadalmi viszonyok egyensúlyba hozatala végett alapítottat. A „nemzeti kaszinó“ választmányának 1884. évi február hó 1-én tartott ülése határozatából. — A z e l n ö k s e g.

A Tóth-Kálmán-szoborbizottság m. hó 26-án tartott ülésében, a költő születési házának emléktáblával való megjelölése alkalmával rendezendő ünnepély részleteit állapította meg. Az emléktábla lelelelése

és római nők, míg hazájoknak talpköve az erény volt, mindig az egyszerűben keresték a szépet, és innen van, hogy egyszerű lepelök zseniálisan összevetett fodraiban is annyi művészi szép, annyi nemes egyszerűség rejlik. És ezen körülményeül fogva a római nők évezredek óta fennmaradt szobrai, még mindig művészi szépet nyújtanak, mert divatjuk általános szép volt. Ha a mult század nőit látjuk ábrázolva, azok öltözetei ódsiasoknak, izléstelennek tünnek fel.

Pedig a divatnak épen úgy megvannak a maga epochái és stylusai, mint az építészetnek.

Az egyes századok, a saját szellemének megfelelő tárgyalagos divatot tüntetnek föl. Ki ne ismerne például a rokokó korszak fodros ranczait és bizarr formáit; ki ne látta volna a barokk izlés drasztikus a'kajait és hamis parókáit. Ezek epek úgy jellemzik az illető korszakot, mint a XVI. Lajos korabeli csillogó szingazdag divat az akkori erkölcsi telenséget és könnyelműséget jellemzi.

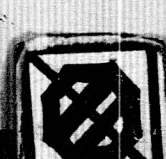
A divatnak két alapkellekéhez még harmadikat is állíthatunk föl: a czélszerűséget. A divat lehet szép és a mellett czélszerű, sőt igen sok divatfornában tényleg fel-leljük ezen feltételt. Természetes, hogy ebben rejlik egyszerűsége a divatnak az a kelleke is, hogy ne rútsa el a természet bájjait, hanem épen ellenkezőleg emelje azt ki, és diszítse. Hogy azonban itt is bizonyos mértéket kell megtartani, az magától érteődik, mert egyébként szintén átcsap a visszatetszőbe és feltűnőbe.

A divat egyes egymásután következő formái kölvnben, határozott haladást tüntetnek föl az izlés czélpontja felé, kivéven azon álhajtásokat, melyek rövid időre feltűnnek és épen ebből áll a divatbabság, hogy a divat rovására feláldozzuk az izlést.

Az izlés tehát, ha különczködésben nyilvánul, azaz nem felel meg az általános szépségnek, rútta válik. A húság és az izlés tehát: a szépet akarják elérni hogy ez által másban benyomást tegyünk. Alap-ly azonban, hogy valamely izlés és húság bizonyos fokig felel meg a szép fogalmának, úgy a divat is bizonyos fokig követve lehet tetszhető.

Sajnálattal kell azonban megállapítanunk, hogy az izlés elfajult, a húság kive között természetességéből, mert ma napig a bizarrt, feltűnőt és különczködőt szeretik a hölgyek. Nem azt veszik figyelembe, hogy mi az általános szép, egyénökhöz viszonyítva, az az nem azt nézik, mi illik jól nekik, hanem azt, mi fogja legjobban a járókelők szeméit reájok irányítani, nem törődve azval, hogy fog-e tetszeni vagy nem. Csak feltűnni, ez az elv. És ezen elv hódolásában tekszik a divatbabság.

Egészen másképp volt ez hajdanában. A régi görög

folyó évi májushó 22-én lesz. Maga az emléktábla legfinomabb szürke márványból készült a következő felirással:
Itt született

TÓTH KÁLMÁN
a költő

1831. márczius hó 30-án.

A kintzött napon reggel 9 órakor gyülekeznek a meghívott vendégek és a törvényhatósági bizottság tagjai a város közgyűlési termében és innen testületileg vonulnak a költő szülőháza elé, hol a polgármester úgyszintén a szoborbizottság elnöke nyitja meg az ünnepélyt. Az emlékbeszédet egy e czéla felkérendő irodalmi férfi tartja, mely előtt és után a főgimnáziumi és képezdei egyesült dalárda énekel hazafias dalokat. Délben díszed a lüvészeget helyiségeiben, este pedig a fővárosi művészek és helybeli műkedvelők közreműködésével hangverseny rendeztetik, melyet táncvizsgalóm zár be. — A szoborbizottság az ünnepély rendezésére elszállásoló, bankett-, hangverseny-, bál- és általános rendező bizottságot küldött ki. Az elszállásolási bizottság: Szutrély Lipót, dr. Ladányi Mór, Scheibner Gyula és Schleicher Antal urak, a bankett-bizottság: Spitzer Benő, Atanázkovics Lázó, Csorba Ferenc és Látovits János urak, a hangverseny-bizottság: dr. Ivánovics Pál elnöke mellett: Ivánovics Anna, Paukócs Géorgine és Spitzer Anna úrhölgyek, Bene Gyula, Fülker Agoston, Matusék Antal és Szondy Mátyás urakból áll. A bálbizottság elnöke: Sculty Zsigmond úr választotta meg. Az általános rendező bizottság tagjai Drescher Ede polgármester úr elnöke mellett dr. Bartsch Samu, dr. Ivánovics Pál urak és Erdélyi Gyula szoborbizottsági jegyző.

— **Kintzítás.** A bajai polg. olvasóegylet által e hó 26-án rendezett bál 158 frt 90 kr tiszta jövedelmet eredményezett, melynek fele az árvaházi alapot illeti. A szép eredményhez felülfizetésekkel hozzájárultak: Drescher Rezső 2 frt 80 kr, id. Petrovác István, Drescher Lajos, Allaga Ottó, Janák András 2—2 frt, id. Müller János 1 frt 40 kr Kovács Sándor 1 frt 40 kr, Heller János 1 frt 40 kr, Berényi Dániel 1 frt 20 kr, Lázár N. 1 frt 20 kr, Geiger Károly 1 frt 20 kr, Gattaringer József 1 frt 20 kr, Reich Vilmos, Nánay Lajos, Hildenstab N., Csukás Károly 1—1 frt. Beyer Károly, dr. Bernhardt János 80—80 kr, Ujhelyi Géza, Szalay Lajos 60—60 kr, Drégely N., Timpauer György, Szvidérka Ignác, Milsicz N., Popovics N., Bliz Izidor 50—50 kr, Zsivánovics Ignác, Szabó József, Schrinner Henrik, Fogdt Alajos, Mandl Márton, Schönberger N., Nagel Sándor, Vörös György, Ury Ambrus 40—40 kr, Ratman, Langenbacher, N. N., Tiprovác, Stajer, Fazekas, Leopold, Prager, Zsivánovics, Bilisitz, Vilhelm, Bloch, Gurits, Fogl, Horváth, Zirner, Herzfeld, Scherer, Kopper 20—20 krral.

— **A tiszletség tisztikara** a múlt vasárnap tartott választáskor következőleg alakult meg: Főparancsnok Pollermann Bertalan, alparancsnok Frankenberg Ferenc, szárnysegéd Prigl Károly (főparancsnok által kinevezve), tiszt. alparancsnok Peplóvszky László, szertárnok Perlaki Sándor, jegyző Dujmovits István; tisz. bizottmány: Tarczal János, Bajai Péter, Peplóvszky László, ifj. Devich Alajos, Tóth György, Somogyi Emil, Scheibner Gyula.

— **Megrendítő öngyilkosság** történt városunkban a múlt hó 29-én. Fazekas Rózsa, Fazekas Kristóf gabnakereskedő szép, fiatal leánya öngyilkos lett. Az eset részleteiről a következőket jelentik nekünk: Fazekas Rózsa nem volt ugyan valami vig kedélyű lány, de senki-nek sem juthatott volna eszébe róla ily iszonyú elhatározást fölteenni. Az nap, mikor végzetes tettet elkövette, délután atyja és fivére eltávoztával, anyját figyelmeztette, hogy látogassa meg egy beteg fekvő ismerősüket, Fazekasné el is ment s a leány magára maradt. A lakás ajtaját bezárta s a tükör elé állva, atyja revolveréből kétszer magára lött. Mindkét lövés hibázott s a revolver-golyók a tükrön keresztül a falba faródtak. Ekkor puskát vett elő s csövét a szájába vévén, azt elsütötte. A golyó a felső szájpaddást keresztülszakítva befuródott az agyvelőbe s természetesen rögtön halált okozott. Midőn az öngyilkos lány fitevére este fél 7 óra tájt hazajött, a lakást — mint említettük — bezárva találta. A szomszédokkal az ajtót betörték s a szerencsétlen leányt a szoba közepén holtan találták. — A rögtön előhívott orvos és rendőrkapitány már csak az öngyilkosság által okozott halált konstátálhatták. Mi vitte a szép, fiatal, művelt leányt a szörnyű tette, maig sem lehet megfejteni. Nem hagyott hátra egy sor irást sem, s életviszonyaiban sem találhatni semmi adatot, a mi a rejtélyhez kulcsul szolgálna. Temetése a múlt hó 31-én a város egész közönségének nagy részvétele mellett ment végbe.

Laptulajdonos: Felolvasó szerkesztő:
Olaj Lajos. Inczédi László.

Nyílt tér.

E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.

Mind azok, kik Rózsa leányunk temetésén részt venni sziveskedtek, fogadják ezton nyilvános köszönetünk és elismerésünk.

Baja, 1884. február 2-án.

Tisztelettel
Fazekas Kristóf és neje.

6779. sz.
tkv. 1883.

ARVERÉSI HIRDETMÉNY,

A bajai kir. jbiróság mint tlkvi hatóság részéről Baja város közönsége végrehajtható kérelme folytán Csapláros József bajai lakos végrehajtást szenvedett ellen a végrehajtási árverés 126 frt 53 kr. tőke s ennek és pedig 63 frt 27 kr után 1881. május 1-től 63 frt 27 kr. után 1881. augusztus 15. napjától járó 6% kamatai és összesen 21 frt 38 kr. eddigi, valamint 11 frt jelenlegi és a még felmerülő költségek kielégítése végett az 1881. évi LX. t. cz. 144. és 146. §-ai értelmében a szabadkai kir. törvényszék területén lévő, a Bajai 235. számú tjkben foglalt Csapláros József, Csapláros férj. Stein Julianna, Csapláros férj. Kricskovits Klára, Csapláros Máczó és Csapláros Sándor közös nevével álló A I. 242 hr. 240 ö. i. számú 720 fitra becsült egész ház és hozzá tartozó 169 □ öl beltelekre, ugy az A † 3067 hr. számú jutalékra tekintettel az 1881. évi 60. t. cz. 156 §-ra ezennel elrendeltek, és annak kebelbeli tlkvi iroda helyiségében leendő megtartására határidőül 1884. évi márczius hó 7-ik napjának délutáni 3 órája kintzitetik, mely alkalommal a jelzett ingatlan a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Az ingatlan a fent kitett árban fog kikiáltatni. Árverezni kívánók tartoznak a kikiáltási ár 10 százalékát készpénzben vagy óvadékképes papírban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. jbiróság mint tlkvi hatóság.

Baján, 1883. november 15.

Rác József,
kir. jbiró.

MEGHIVÁS

a bajai takarékpénztár részéről vasárnap, folyó évi február hó 17-én délelőtti 9 órakor a takarékpénztári épület casinói helyiségében tartandó

rendes közgyűlésre

Tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése a múlt évi üzletéről.
2. Az 1883-ik évi zárszámadások és mérleg betérjesztése, úgy az osztalék meghatározása.
3. Az alapszabályok 19. §-a értelmében kilépendő 4 igazgatósági tag megválasztása.
4. A jegyzőkönyv hitelesítő bizottság megválasztása.
5. Az igazgatóság, számvizsgáló bizottság részére a felmentvény megadása.
6. A részvényesek által netán teendő indítványok megvitatása a 12. §. értelmében.

Baján; 1884. január hó 28-án.

A bajai takarékpénztári igazgatóság.

8. §. Minden részvény-tulajdonos, ki a közgyűlésen szavazatával élni akar — tartozik részvényeit a közgyűlés megtartása előtt legalább egy nappal az igazgatóságnál térítvény mellett letéteményezni, ki ezt tenni elmulasztja, szavazatával e közgyűlésen nem élhet. Megkivántatik azonban, hogy részvénye a közgyűlés előtt három hónappal saját nevére írva legyen.

MEGHIVÁS.

A BAJAI KÖLCSÖNÖS SEGÉLYZŐ EGYLET

igazgató-tanácsa f. hó 19-én tartott ülésében hozott határozata szerint az alapszabályok 25. §-a értelmében az ez évi

rendes közgyűlését

1884. évi február hó 17-ére tűzvén ki,

melyre az egylet tagjai oly hozzáadással hivatnak meg, hogy az a jelzett napon délután 2 1/2 órakor a „városháza“ nagytermében fog megtartatni.

Ez alkalomra a következő napirend állapittatik meg:

1. Az igazgatóság és a felügyelő bizottságnak a lefolyt évről szóló ügykezelés iránti jelentése.
2. Az igazgató tanács és a felügyelő bizottság által megbirált mérleg betérjesztése, és az igazgató tanács és a felügyelő bizottságnak számadási felmentvénye.
3. Az 1879-ig évtársulat végelszámoló 5 tagból álló bizottmány megválasztása.
4. A sorrend szerint visszalépett, de ujonnan megválasztható 6 igazgató-tanácsi — és 3 póttag megválasztása.
5. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítő bizottság megválasztása.

Baján, 1884. január 25.

A bajai kölcsönös segélyző egylet igazgatósága.

Jegyzet. A mérleg és a lefolyt üzlet-évről szóló igazgatói jelentés, úgyszintén az egyleti tagok betűrendes névsora az üzletrészek kintzítésével nyolcz nappal a közgyűlés megtartása előtt egyletünk helyiségében átvehető.

ÁRVERÉSI HIRDETMENY.

A bajai kir. jbiróság mint tlkvi hatóság részéről a m. kir. államkincstár végrehajtató kérelme folytán Kosztelnik Antal és neje szül. Maitz Klára végrehajtást szenvedő ellen a végrehajtási árverés 106frt 1/2 kr. adó hátralék ennek a kielégítésig járó 6% kamatai és összesen 8 frt 45 kr eddigi valamint 10 frt 70 kr jelenlegi és a még felmerülő költségek kielégítése végett az 1881. évi LX. t. cz. 144. és 146. §§-ai értelmében a szabadkai kir. törvényszék területén lévő bajai istvánmegyei 1 számú telekjegyzőkönyvében foglalt Kosztelnik Antal és neje közös nevéni álló A I 1 hr. 1 ö. i. sz. 725 frtra becsült ház és hozzátartozó 180 □ öl beltelekre ezennel elrendeltetik és annak kebelbeli tlkvi iroda helyiségében leendő megtartására határidőül 1884. évi február hó 28. napjának d. u. 3 órája kintüzetik, mely alkalommal a jelzett ingatlan a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Az ingatlan a fent kített árban fog kikiáltatni. Árverezni kívánók tartoznak a kikiáltási ár 10 százalékát készpénzben vagy óvadék képes papírban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. járásbiróság mint tlkvi hatóság.
Baján, 1883-ik október 30. **Rácz József,**
kir. jbiró.

Hirdetés.

Provália uteza volt Vojnits-féle emeletes

LAKHÁZ-ban

földszinti 6 szoba és hozzá tartozók folyó évi ápril hó 24-től bérbe adandók.

Bővebb felvilágosítást ad
KRSTANITS ISTVÁN,
háztulajdonos.

MEGHIVÁS

a bajai

kereskedelmi és iparbank

részvényeseinek

XV. rendes közgyűlésére,

mely vasárnap, azaz f. évi február 24-ik napján d. e. 10 órakor a bank helyiségében fog megtartatni.

Határozandó tárgyak:

1. Az évi jelentés és a zárszámlának előterjesztése, valamint az a fölött adandó felmentés.
2. A mult évre esendő osztalék meghatározása.
3. A közgyűlés jegyzőkönyvének aláírásával megbizandó két részvényes megválasztása.
4. A sorrend szerint visszalépett, de ujonnan megválasztható három igazgatói tag megválasztása.
5. A részvényesek által netán előterjesztendő alapszabályszerű javaslatok.

Baján, 1884. évi január 14-én.

A bajai kereskedelmi és iparbank
igazgatósága.

A közgyűlésen személyesen vagy meghatalmazottjaik által résztvenni szándékozó részvényesek, kötelesek részvényeiket (melyek legkevesebb három hóval a közgyűlést megelőzőleg saját nevükre az üzlet könyveiben átíratnak) 8 nappal a közgyűlés előtt a bank pénztáránál innen nyerendő térítvény és szavazójegy mellett letéteményezni.

Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentései és az ezen utóbbi bizottság által megvizsgált zárszámadások 1883. évi február 16-tól fogva az intézet helyiségében átvehetők.

STREINTZ és ESCHENLOHR

könyvnyomdatulajdonosok

ajánlják

helyben a Bódog-téren (Michitsch István úr házában) fennálló korszerűen berendezett

KÖNYVNYOMDÁJUKAT

mindennemű művek, hirdapok, röpiratok, falragaszok, továbbá legujabb diszítéssel kiállított meghívók, számlák étlapok, gyász- és halotti jelentések, legujabb divatú névjegyek, végre hatóságok, ügyvédek stb. részére szükséges bármintemű nyomtatványok pontos, hibátlan és a legjutányosabb árak mellett elkészítésére.

Vidéki megrendelések pontosan és a leggyorsabban teljesítetnek.

A n. é. közönségnek az eddig irányunkban tanusított becses bizalmáért hálás köszönetet mondva, kérjük, miszerint azzal bennünket továbbra is megajándékozni kegyeskedjék.

Baján, 1884. január hóban.

Ugyanitt egy jó házból való fiu tanulónak felvétetik.

Kiváló tisztelettel
Streintz és Eschenlohr,
könyvnyomdatulajdonosok.